

Catalogus disert.

1. Jo. Aug. Ernesti

1. de fide historica.
2. de difficultatibus Novi T. recte inter-pretandi.
3. de templo Herodis M.
4. de vanitate philosophantium etc.
5. de vestigiis lingua hebraica in lingua graeca.
6. de theologia historica & dogmatica coniungenda necessitate.
7. de libertate iudicandi in causa religionis.
8. de doni linguarum natura ad illustr. 1 Cor. XIII.
9. de avaxepastawbee coelestium et ter-
restrium ad Ep. I. 10.

2. D. J. S. Romler

10. de liberali doctoris S. I. provincia
11. de J. P. Franer
11. de quo Christus imago dei inveniibilis, ad 2 Cor. III. 4. 1 Cor. I. 12. Hebr. I. 3.
12. spiritus apostolorum Jesu & magister agens mandata ad Joh. XIV. 8-11
13. de quo Christus, quam in sententiam ois, et dici legislator novus potest.

3. J. H. Hebrity.

14. de iis qui primitias spiritus acceperunt ad Rom. VIII. 27.
15. explicatio capituli Ab. Paul. ep. ad Rom. ad Rom. var. Baumgarten.
16. de vixit rixit ab hominibus in sua vita non obtinenda.
17. obs. ad illustrationem M. T. ex pro-
fuit

4. J. G. G. G. G.

18. de vero usu atque abusa rationis hu-
manae in rebus divinis.

7. D. Gott. Leib.

19. de doni linguarum indole
20. de filio hominis
21. sententia iudeorum de messia &
de loro epus regno.
8. Franc. Volckmar Reinhard
22. utrum ad aedificium de miraculis requi-
ratur inivisa naturae accurata cognitio
9. G. M. S. M. M. M.
23. de amen liturgico.
24. iudicium de nonnullis dubitationibus
contra rel. Christ.

10. J. Benj. Koppe

25. quid sit & auctoritas quo scripturae et qui
et interpretor 2 Thes. II. 2-10.

11. J. L. C. Loeber

26. vindicta iudicia divina in morte trauis
ad Act. I. 1-11.

12. F. Andr. Stroth.

27. de vera lexione 1 Joh. II. 3.

13. D. C. G. Pittmann

28. de quo deus in servator in ev. Joannis de
monstratur.

14. D. C. G. Robert.

29. causa belli formaliter adorsur lana-
nari gressi. Tacunt multa

15. C. D. Beck.

30. specimen historiae bibliothecarum alexon.
donarum.

16. C. L. Gerling

31. doctrina de summa atque altera de se
Christi divinitate.

Jouann.
N. 129.
2.

20.

24
21

ORDINIS THEOLOGORVM
IN ACADEMIA GEORGIA AVGVSTA

H. T. DECANVS ET BRABEVTA

GOTTFRIED LESS. D.

VIRI SVMME REVERENDI

CHRISTIANI LVDOVICI GERLING

THEOLOGIAE IN ACADEMIA ROSTOCHIENSI ORDIN.
PROFESSORIS DESIGNATI

INAVGVRALEM DISPVATIONEM

IN A. D. XXVIII DECEMBR.

HABENDAM

INDICIT:

Nonnulla de FILIO HOMINIS praefatus.

GOETTINGAE
LITTERIS FRIEDR. ANDR. ROSENBSCH.
MDCCLXXVI.

50

OLIMBETHRODOOLYM

IN ACADEMIA GEORGIANA AVGVSTA

IN ACADEMIA GEORGIANA AVGVSTA

CHRISTIANI ADOLPHI CÆSARIS

IN ACADEMIA GEORGIANA AVGVSTA

CHRISTIANI ADOLPHI CÆSARIS

IN ACADEMIA GEORGIANA AVGVSTA

IN ACADEMIA GEORGIANA AVGVSTA

IN ACADEMIA GEORGIANA AVGVSTA

IN ACADEMIA GEORGIANA AVGVSTA

IN ACADEMIA GEORGIANA AVGVSTA

HATTA

1711

IN ACADEMIA GEORGIANA AVGVSTA

CHRISTIANI ADOLPHI CÆSARIS

IN ACADEMIA GEORGIANA AVGVSTA

1711

VIRI doctrina meritisque praeclari eruditam de vera aeterna-
que Iesu Christi divinitate dissert. litterarum amantibus publi-
ce significaturus, de quam re melius possim proludere, quam de
altera SERVATORIS optimi natura; secundum quam ad infi-
mum usque gradum descendit? Idem ille, qui nutu terram guber-
nat et polum, ab hominibus, quum inter illos degeret, vermibus in-
star despiciebatur. Qui super omnia est elatus, idem quoque est —
HOMINUM INFIMVS, seu ex hebraeorum loquendi more *Ἰσος ἀνθρώπου*.

EQUIDEM vox haec, *Ἰσος ἀνθρώπου*, ex genio hebraeae
linguae graecaeque ad illam conformatae, dupliciter accipi potest:
denotat enim vel simpliciter, *hominem quemcunque*; vel *infimae for-
tis, vilissimae conditionis hominem*. Ex grammatica ratione, *בן אדם*,
Ἰσος ἀνθρώπου aut aequipollet voci *ἀνθρώπος*, cui pleonastice iun-
gunt

gunt hebraei alteram, *uios a*): aut *filium Adami* significat, denominatione ex historia sacra de *Adamo* omnium, quotquot sunt, hominum parente desumpta. Perinde est, vtram eligas interpretationem grammaticam; eundem enim vtraque fundit sensum. *Filius Adami* est vocis, *ἀνθρώπος*, periphrasis; *hominem* igitur vtraque denotat. EZECHIEL Propheta, 33, 10. &c. vocatur *בן אדם*, *homo*; PAVLVS hominum genus appellat *uios τῶν ἀνθρώπων*. Quem in sensum si eandem vocem interpretemur in locis perobscuris, *Ioh. 5, 27.* et *Matth. 12, 18*; omnia plana sunt et expedita. Apud *Matthaeum* haud facile quis cohaerentiam cum praegressis ostenderit, si *uios ἀνθρώπου* de *CHRISTO* intelligatur. Quid vero impedit quo minus de *homine* quolibet accipiamus? Dixerat *SERVATOR*, „Caritatem; benevolentiam plus valere apud *DEVM*, quam cultum religiosum, qui ritibus quibusdam praestatur” *b*). Iam inde infert, *Κυριος ὁ υἱὸς τοῦ σαββατοῦ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου*, *Dominus igitur sabbati est homo c*); seu ex interpretatione *Marci 2, 27*. „Non homo factus est propter sabbatum, sed sabbatum propter hominem; quam ob causam etiam sabbati dominus, est homo” *d*). In loco *Iohanneo* autem, iudicium in *homines* sibi demandatum esse pronunciat *SERVATOR*, eam ob causam, *quia ipse sit υἱὸς ἀνθρώπου*, *homo d*). Quid enim aptius, quam iudicium in *homines*, conferre in *hominem*? — Vnum tantum adscribamus locum, luculentissimum testem

a) DE *hebr.* pleonasmis confer. omnino *Vossii* et *Glassii Philol. S.*

b) *Ελεος*, et *δυσία*, synecdochice accip.

c) *Γραπλάτιν*, vt *hebr.* *י*, — *Articulus* praeposit., promiscue adhibe-

ri solet in *N. T.*; ὁ *υἱ.* *γ. α.* est loco, ὁ *ἀνθρώπου*, vel simpliciter, *ἀνθρώπος*.

d) *ACCEDIT*, hoc in loco abesse articulum, vnde patet, non tanquam *nomen proprium*, intelligendum esse.

testem huius loquendi moris: Psalmum nempe Octauum, carmen inter praeclarissima *τῶν ἑσῶν* exempla referendum. IEHOVA! DOMINE! Quam magnificum est nomen tuum per omnem late terram! e) Tu, cuius laudes in regionibus supra caelestibus concelebrantur. f) Ex infantum lactentiumque g) ore, TV TIBI arcem moliris h) contra inimicos TVOS, ad perdomandum hostem furiosissimum i). Quum video caelos TVOS, opus digitorum TVORVM; lunam et sidera quae efformasti. Quid est HOMO ut illius recorderis! Quid FILIUS ADAMI ut illum iniurias k)! Paulo inferiorem angelis eum fecisti: gloria vero et decore coronasti eum. Regem constituisti operum manuum TVARVM. Cuncta ipsi subiecisti: greges omnes, et armenta, una cum belluis campi; volucres sub caelo, piscesque in mari; et quicquid per semitas marium vadit. IEHOVA! DOMINE! Quam gloriosum est nomen TVVM per totum late orbem!

VSITATIO haec est vocis significatio. Nonnunquam autem cum quadam ἐμφάσεις, ad denotandam speciem quandam hominum adhibetur, — infimae scilicet sortis, vilissimae conditionis hominem; qui fit nullo numero, unusque ex plebe. Etenim

דָּמָן

e) Quaelibet enim arenula, maiestatis diuinae praeco est.

f) SENSUS: „quin caeli, et quicquid locorum est ultra eos; tuis laudibus resonant.”

g) NON, ut in Orientem proficiscamur opus est, ad videndas matres, quae infantes in annum usque tertium, quartumue lactant. Idem mos obtinet inter Europaeos quoque: ipse vidi Nemausi, in meridionali Galliae parte, quum essem, puerum lacten-

tem, qui quartum annum egressus erat.

h) Grande os poetae!

i) SENSUS: „Infantes, simulac ratione et sermone uti ceperint, DEVM eiusque maiestatem tam perspicue cognoscunt, tamque inuictis docent argumentis, ut furiosissimus hostis ad silentium redigatur.” vid *Michaëlis* v. illustr. in l.

k) IGITUR דָּמָן דָּמָן aequipollet τῶν ἑσῶν; ἀνθρώπος, ἄνθρωπος

אַרַם vox, seu quod idem est בן אַרַם, ἀνδραγωγος, opponitur τῷ
 אַרַם, *magnates, proceres* significanti. V. c. *Psalms*. 49, 3. τοῖς, בְּנֵי
 אַרַם, tanquam contrarium subiiciuntur ὁ בְּנֵי אַרַם, ἢ ἐκ τῶν πολ-
 λῶν, *plebs, infimae sortis homines*. Ita quoque *Petrus*, amicūm
 suūm quūm turpiter desereret, per contemptū τῶν ἀνδραγωγῶν, eūm
 vocat, *Matth.* 26, 72-74. (Confer adhuc *Luc.* 23, 4. 6. 14. *Ioh.* II,
 47. 12, 34.) Eademque vis si voci huic in effato illo *Paulino*
Philipp. 2, 7. 8. tribuatur; omnis euanescit difficultas. Ita vero il-
 le de SERVATORE optimo, hominūm amantissimo. *Semet ipsum*
divina euacuauit 1) *maiestate, ad seruorum conditionem in descendens.*
Tanquam vnus ex plebe infima natus n), tantopere se demisit, ut per
omnem vitam infimae sortis hominibus similis esset.

Hoc itaque vocabulūm cum articulo praepositiuo, apud
Euangelistas saepissime, octogies minimum, ad denotandūm SER-
 VATOREM ipsum adhibetur. IESVS enim de semet loquens,
 tantūm non semper hac vitur denominatione. Praeter *Euangelistas*
 autem, hoc SERVATORIS nomen non amplius occurrit, vnicūm
 in *Stephani* sermone locūm sin excipias; qui videre se caelum reclusūm
 dicit, et τὸν ὄρον τοῦ ἀνδραγωγῶν ad dextram δεῖ ἵστην. *Actor.*

7, 56.

1) Κενώσθαι adhibetur quidem ab *hebr.*
 pro ταπεινωσθαι; sed euacuandi viūm
 omnino etiam refert, vt *Ierem.* 14, 2.
 vbi absurdissima existeret sententia, si
 per ταπεινωσθαι reddatur.

m) Μορφη, *conditio, status, v.*
interp.

n) Ἐν ὁμοιωματι ἀνδραγωγῶν γενο-
 μενος non, vt vulgo, reddendum,
hominibus similis factus: neque SER-
 VATOR hominibus similis factus est,

sed verus omnino homo. *Hebr.* 2,
 14. Est autem ἀνδραγωγος h. l. idem
 ac, δούλος; huic enim voci iungitur,
 μορφη δουλου λαβεν, ἐν ὁμοιω-
 ματι ἀνδραγωγῶν &c. Γενεσθαι, quod
 quidem opponitur τῷ σχηματι, *sta-*
tui vitae, seu integro vitae cursui,
initium vitae significat, atque idem
 est ac γεννησθαι, vt *Iob.* 1, 6, 14. et
 al. saep.

7, 56. o) Quae quidem loca si perpendamus, hoc nomen a IESU ipso, sibi impositum esse constat, ipsique tam familiare fuisse, ut eo quam maxime delectari videretur. Idemque nomen vel ex SERVATORIS ore accepit sanctissimus Protomartyr, vel ex relatione apostolorum, discipulorumque. Quo autem demum modo factum est, ut praeter hunc unicum, nemo alius, ne IOHANNES quidem ac PETERVS tali nomine utatur, quod SERVATORI maxime familiare fuerat et iucundum?

OMNES omnino interpretes in exponenda huius vocabuli origine ac vi laborarunt. Nec mirum! Eo magis autem mirandum, in tam trita via omnes fere aberrasse. Communis quidem sententia refert illud ad DANIEL. 10, 16. 18. Qui quidem locus partem continet visionis eius, quae DANIELI circa gentis iudaicae fata obtigit. cap. 10-12. In hac igitur, quidam פְּרַמְוִתַּ בְּנֵי אָדָם, tangit labia Prophetae, comm. 16 et 18. Quem quum interpretes tantum non omnes SERVATOREM ipsum fuisse cenfeant p); in hoc loco originem et significationem ipsius vocabuli se deprehendisse sibi videntur. At vero, de simili filio hominis, comm. 16. פְּרַמְוִתַּ בְּנֵי אָדָם, et c. 18. de aliquo speciem hominis induto פְּמִרְאָה אָדָם, loquitur textus, non autem de — FILIO HOMINIS. Quin diserte legimus, illum de quo sermo est, angelum fuisse speciem humanam indutum; siquidem, comm. 18 tribuitur ipsi species humanae similis; idemque Persarum et Graccorum angelo iungitur.

FVERE

o) Quae in Apocalypsi I, 13. et 14, 14. deprehenduntur loca, huc trahi nullo modo possunt. Habent enim simpliciter, *ὄψο του ἀνθρώπου*; non autem cum articulo, *τῷ ὄψο του ἀν-*

θρώπου, quemadmodum semper adhibetur vocabulum, quando nominis proprii vices gerit.

p) vid. c. c. beati Michaelis adnot. vber. in 1.

FVERVNT etiam qui nomen, *ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου* *Filius Adami*, per ALTERVM ADAMVM interpretarentur; quo quidem tropo PAVLVS SERVATOREM indicare solet, *Rom. 5, 14. 1 Cor. 15, 47. 48.* At vero ipse PAVLVS numquam ADAMVM vocat Servatorem, sed *ἀνθρώπου*, *hominem* alterum. Ipse praeterea hicc tropus, ita PAVLO soli proprius est, ut in nullo alio N. F. loco eius mentionem inuenias.

ACCIDIT in hac quoque re interpretibus, quod vulgo ita euenire solet, ut facilia praetereuntes difficiliora anxie quaeramus. Quid enim expeditius, quod tamen ante *Münsterum* (in *Matth. 8, 20*) nemo vidit, quam ut nomen illud ex communi linguae *hebraicae* vsu, de homine obscurae humilisque conditionis intelligatur? Summam scilicet SERVATORIS significat demissionem, et vilissimum illum, ad quem descendit, *seruorum* statum. Enimuero, quodnam reperiri possit aliud, maiorem in nobis attentionem excitans, atque admirationem? MESSIAS, *Vniuersi Rex*, inter subditos suos quum viueret, non regum pompa, splendore ac maiestate conspicuus est; sed tanquam SERVVS, tanquam hominum *abiectissimus contemptissimusque* conspicitur. *Quis*, ita iam olim exclamauerat IESAIAS LIII, prodigia illa ac portenta nuncians, *quis credet relationem nostram? Aut quis*, in hoc seruo, *potentiam DEI deprehendet?* VLTIMVS ENIM HOMINVM EST ET CONTEMPTISSIMVS, *בבוה וחרל אשים*. En optimam vocabuli, de quo quaerimus, interpretationem! *ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου*, nihil aliud est, quam — HOMINVM INFIMVS ILLE. DER ALLERNIEDRIGSTE.

ETENIM hanc interpretationem, linguarum biblicarum vsus, de quo egimus, paene dixerim, nobis imperat. Ex eadem etiam optime

optime potest reddi ratio, cur *Apostolorum* nullus eo usus sit nomine, quo *SERVATOR* maxime delectaretur? Pugnare scilicet putabant cum summa, quae ipsi debetur, reuerentia. Non enim, quum rex (vt *Fridericus Magnus* in egregio ser. *Machianelli* monstis opposito) semet ipse, *reipublicae seruum* appellet, tu quoque de eo referens, eodem nomine illum insignire auderes. — Ita vero se appellare amasse videtur *SERVATOR*, ad extirpandam et funditus tollendam, quam fouebant *Apostoli*, de regno terreno opinionem.

Quoniam vero ex *praedicatis* optime possit cognosci, qualia sint *subiecta*; non amplius dubitari poterit, quin in eum, quo diximus, sensum sit interpretanda, *του υιου του ανθρωπου* denominatio. Ad *binas classes* reuocari possunt cuncta, quae eam referunt loca: iungitur nempe *praedicatis*, quae aut vile quid denotant atque abiectum; aut illustre aliquid ac magnificentum. Vtrique generi optime conuenit ista interpretatio.

Ac prius quod attinet; ipse *SERVATOR* dicit, *του υιου του ανθρωπου* non habere, quo caput reponat, *Matth. 8, 20*: illum flagellis caesum et cruentissima morte trucidatum iri, *Matth. 17, 22, 23*. al. non vt imperet adesse, sed vt serui instar famuletur, *Matth. 20, 28*. — Quodnam, quaeso, subiectum excogitare possis, talibus *praedicatis* aptius?

APTIVS autem adhuc istis videtur, quae *sublime* aliquid, *excelsum*, *illustre* referunt et *magnificentissimum*. Multo magis enim talis *ανθρωπου* lectoris excitat attentionem; eaque combinatione summi cum infimo, exiit quoddam quasi *εξυμωσεν*, quod lectorem concitat et in admirationem abripit. *Ο υιος του ανθρωπου*, *ILLE*

B

HOMI-

HOMINUM VILISSIMVS — auctoritate pollet peccata confonandi,
Matth. 9, 6. — HOMINUM VLTIMVS, angelorum choro stipatus, di-
 vitiisque ornatus omnipotentia, in gentem Iudaeorum habebit iudicium.
Matth. 10, 23. coll. 16, 27. 28. cap. 24, 27. 30. q) 26, 64. Luc
18, 8. r) — Idem ille MORTALIVM CONTEMPTISSIMVS, ceu gen-
 eris humani iudicem, conspiciendum se olim praebebit, *Matth. 13,*
41. 25, 31. finem. — DESPECTISSIMVS hiece, angelis vitur tan-
 quam ministris, *Ioh. 1, 52. r)* mortis velut dominus, e sepulcro vi-
 vus prodibit, *Matth. 17, 9;* in caelum ascendet, *Ioh. 6, 62;* et guber-
 nacula rerum universitatis tenebit, *Matth. 19, 28 r).* — Idem ille,
 qui NVLLO NVMERO ESSE VIDETVR, olim in caelis fuit *Ioh. 3, 13. u)* —
 Qui hic VILISSIMAE SORTIS HOMO, totius generis humani Sospita-
 tor est, atque *Universi Rex;* *Matth. 18, 11. Luc. 9, 56. Ioh. 6, 27.*
Matth. 16, 13-19. w).

SEU

q) DVPLEX enim in N. T. scriptis
 commemoratur adventus *τοῦ θείου τοῦ*
ἐπιφανέως, ad iudicium nempe in
 Iudaeos, qui proxime instaret: alter
 vero, ad iudicium in universum ho-
 minum genus. Posteriorem non tam
 cito expectandum esse monebant au-
 ctiores sacri, quin potius, antequam
 existeret, secula forte clapsura esse.
2 Petri 3, 3-9.

r) *Ἰαὺν ὁ θείος &c.* "Imo ne qui-
 dem gravissimis istis calamitatibus,
 gens haec ad amplectendam doctri-
 nam meam adduci se patietur." —
 H *ἡ* vulgo, *Palaestinam* significat
Luc. 21, 23.

u) In hunc enim sensum interpre-
 tandus videtur *τεῶπος*, *ὁ ψευδὲς τοῦ*
ἐπιφανέως ἀνεγγοῦ &c.

w) LocVM hunc ab interpretibus
 magnopere vexatum, ita intelligen-
 dum esse censeo; "post meam in cae-
 lum ascensionem, vos, apostoli mei,
 locum meum tenentes, Israelitas
 doctrina legibusque regetis." *conf.*
Matth. 16, 18. 19.

x) Quod idem est ex genio linguae,
 ac *ὁ ἡ* v. *Ioh. 9, 25.* Ita vero in
 hac SERVATORIS sententia accipi
 debere ipse *Ioh. 6, 62.* docet.

y) De loco hoc uberior dixi sen-
 tentiam, in *Sentags Evangel.* p. 274 sq.

SED haec quidem haecenus. Eo autem consilio scripta sunt
 vt nomine *Ordinis Theologorum* in hac litterarum vniuersitate, di-
 gnus summorum in Theologia honorum *Candidatus*, CHRISTIA-
 NUS LVDOV. GERLING, *Prof. Rosloch. designatus*, publice com-
 mendaretur. Ipsum prius audiamus de *Vita sua* referentem.

Quantum prouidentiae atque benignitati diuinae debeam, et quam multa
 eminentiaeque eius in omni vita mea adhuc existerint specimina, deuotissima
 ante omnia et gratissima mente agnosco, quum ex voluntate Dignissimorum
 Virorum, qui summos Theologorum honores mihi conferre haud dedigna-
 buntur, curriculum vitae haece litteris mandare audeam. Breuitati autem in
 hoc negotio vt, quantum fieri potest, studeam, ex iis quae iam ante septem
 annos et quod superest, Inlyto Philosophorum Ordini a me traditae sunt,
 repetere mihi liceat: natum me esse *Roslochii* anno seruatoris MDCCXV. pa-
 tre vsu IOACHIMO GVILIELMO GERLING, Phil. Doctore, ad Aedem
 Marianam Pastore Primario et Reuerendi Ministerii Directore, qui felicissimo
 coniugio vixit cum MARGARETHA AGNETA BECKER, cuius maiores
 plus centum annis, in vrbe patria tam Academiae inseruierunt, quam Verbi
 Diuini Ministerio peroptato cum successu functi sunt.

Hi carissimi parentes quamdiu in viuis erant, animum meum et litte-
 ris, quibus puerilis aetas imbui debet, imbuendum curarunt, et praeceptis
 atque exhortationibus religioni Christianae, vnicuae ad veram felicitatem viae,
 a teneris me adiuuare studuerunt. Sed permature vterque parens decef-
 sit, et in summo sane fors mea fuisset discrimine, nisi fratrum germanorum,
 intimiori amoris affectu mecum coniunctorum, natu maior, PETRVS GER-
 LING, Phil. Doctor et ad Aedem Marianam Pastor Primarius, omnem vitae
 atque educationis curam beneuole suscepisset. Qui itaque vsque ad annum
 aetatis meae decimum octauum ad addiscenda humaniora, quae vocantur, stu-
 dia institutioni Clarissimorum Virorum, beata Dei visione iam iam fruuentium,

me tradidit, et inde ab hoc tempore Doctorum in Academia nostra eruditio-
nis laude maxime conspicuorum scholis adeste curavit. Vltis autem sum
Praelationibus *Mathematicis, Logicis, Iuris Naturalis* atque *Philosophiae
Moralis* S. R. BECKERI, *Metaphysicis ac Hebraicis* Cel. LASII, et *Theolo-
gicis* inprimis b. QVISTORPII; quibus omnibus vti per multa alia beneficia,
ita inprimis hoc debeo, quod de rebus diuinis distincte cogitare et fortasse cum
ἀκριβείᾳ quadam disserere mature inciperem.

At quae iam tum ex aliquot annis initium coeperat, *Corporum Aca-
demiarum Rostochiensium* tristes disiunctio, et amplissima fama qua, vti par-
est, apud nos celebratur *Academia Georgia Augusta*, in causis erant, vt an-
no MDCCXXVII. exacto Paschatis festo et itinere per *Lipsiam* atque *Halam Mag-
teburgorum* facto *Goettingam* abirem. Quae in Academia quum praesertim
ex Theologorum Celeberrimorum solida institutione fructus capiendi et ani-
mus et aliorum consilium esset, per duo annos sedulo interfui scholis *Polemi-
cis, Symbolicis et Historicis-Ecclesiasticis* aequae ac *Litterariis* S. R. WAL-
CHII, *Dogmaticis* tam *Theoreticis* quam *Examinatoriis* S. R. LESSII, *Moralibus,
Paedagogicis et de Veritate Religionis Christianae praecipue* S. R.
MILLERI, *Exegeticis* S. R. ZACHARIAE, Theologi nunc Kiloniensis, et
Illustris atque Celeberrimi MICHAELIS. Quantum vero mihi per tempus
curriculo Academico Goettingensi destinatum licuit, tantum etiam utilitatis ex
Cel. HOLLMANNI, GATTERERI, FEDERI, aliorumque Doctorum
in hac Academia praestantissimorum praelectionibus ducere studui.

Vix autem absoluto hoc vitae meae spacio, ad temporis in litteris
consumti rationes reddendas et acceptae scientiarum cognitionis vsum aliquem
faciendum, sapientissimo consilio Deus viam iam parauerat. Accidit enim
prorsus ex improviso, vt ab Inelyto Philosophorum Ordine *Phil. Doctoris
Artiumque Liberalium Magistri* nomine ornato et in urbem patriam reuer-
tenti mihi, ab Illustrissimo MÜNCHHUSIO, Academiae Goettingensis tunc
temporis Curatore Vigilantissimo, *Oratoris Sacri in Aede Academica* munus
et officium S. V. LESSII, Academiae Ecclesiasticae, vices supplendi sponte
defer-

deferretur. Quod quum ex nutu arbitrioque *diuino* factum esse omnes iudicarent, nec equidem recusare volui; sed itinere antea ad eos, qui sanguine et familiaritate mecum coniuncti sunt, in Patriam facto, ad Spartam capessendam a. d. xxix. Septembr. MDCCCLXIX. iterum *Goettingam* veni. Prospero etiam euentu Deum hoc opus, non nisi in sui nominis gloriam susceptum, coronasse Academiae Doctores putauerunt; adeoque, vt in vita hoc loco agenda eo contentior esse possem, anni spatio et quod supererat, interiecto *Facultatis Theologicae Adiuncti* dignitatem et petendi auctores et adipiscendi adiutores fuerunt. Quo facto statim *scholas Theologicas* aperire, et in hunc laborem omne quod a negotiis publica auctoritate mihi demandatis tempus residuum erat, haud sine fructu conuertere coepi.

Sed non diutius, quam per quatuor fere annos in hac Academia domicilium mihi destinauerat aeternus Deus, qui omnia fata mea sapientissime et benignissime ad hunc vsque diem gubernauit. Suo enim, non meo consilio factum est, vt anno MDCCCLXIII. ab Illustrissimo SECKENDORFFIO in *Academiam Friderico-Alexandrinam*, quae *Erlangiae* est, ad Prof. Theol. P. O. prouinciam suscipiendam vocarer; eodem vero tempore ab iis, penes quos *Electoralis Hannoverani* summi imperii administratio est, *Londinum* abire, et in S. R. VELTHUSII, Theologi nunc Kiloniensis, qui tum in aula Regia a concionibus sacris erat, locum succedere admonerer. Huic officio gerendo quum varias ob causas me subtrahere non possem, indulgentia eorum, qui *Erlangiam* me arcessere voluerunt, et ipsius Illustrissimi SECKENDORFFII consensu indulgentissimo fretus, *illud* recusavi. Atque omni temporis rerumque Londini gestarum progressu magis magisque edoctus sum, ex intentione DEI et ad sanctissimos fines obtinendos in Angliam me demigrasse.

Deus enim O. M. *verbum de ore suo egressum* et ab indignis labiis meis annunciatum in nonnullorum, eorum maxime, qui ob aetatem vitaeque genus facillime ad scelera trahuntur, animis tam efficax esse voluit, vt certissimam spem alere possem, non vacuum hoc *verbum ad eum reuersum esse, sed ea quae vult, fecisse*. O quam grata mihi semper non in hac solum, sed

in futuſtiam, quam per Ieſu Chriſti gratiam exſpectare mihi licet, vita an-
 norum LONDINI peractorum erit recordatio! Sed non vnicum hoc eſt, li-
 cet notatu digniſſimum, quod in hac vrbe celebrare potui, miſericordiae ac
 benignitatis diuinae erga me teſtimonium. DEO etenim eique ſoli debeo,
 quod inter eos, qui coetui meo adſcripti fuerunt, alii atque alii tanta carita-
 te mecum coniuncti fuerint, et tanta in me collocauerint beneficia, vt niſi
 ingratiſſimi atque iniuſtiſſimi nomine dignus exiſtimari velim, viuendam hu-
 ius fortunae memoriam ad extremum vsque vita: halitum conſeruare
 debeam. DEO porro eique ſoli debeo, quod de Auſuſſimi REGIS atque
 REGINAE Auſuſſimae elementia ſtatim in principio certioſem euadere mihi
 licuerit, et tot tantaque eius per omne, quod Londini tranſegit, tempus do-
 cumenta acceperim, vt HVIC REGI atque REGINAE HVIC totus deditus
 eſſe, nunquam deſinere poſſim; et triſtiſſimo ſane animo in vrbeſem patriam
 nunc redirem, niſi et in poſterum licitum eſſet, Regem Dominumque MEVM,
 et Reginam Dominamque MEAM eos appellare.

Hec autem mihi non ob innumera ſolum, quibus familiae Regiae
 equidem deuinctus ſum, beneficia, ſed propterea etiam licebit, quod ipſe
*Sereniſſimus Princeps ac Dominus Terrarum Megapolitanarum, FRIDERICVS,
 Princeps ac Dominus meus longe Clementiſſimus!* tam caris capitibus quauis
 data occasione dicatum ſe eſſe profitetur. In HVIVS ditionem me reuerſi
 iuſſit diuina providentia. Ex Dei enim voluntate, a *Ciuitatis Roſtocienſis*
 PATRIEVS CONSCRIPTIS b. IO. CHR. BVRGMANNI, SS. Theol.
 Doct. Prof. P. O. et ad Aedem Spiritui Sancto dicatam Eccleſiaſtis ſucceſſor
 electus atque vocatus ſum. Faxit Deus Ter Optimus Terque Maximus, vt
 et in nouo hoc munere ex voto omnia ſuccedant, et quaecumque conabor in
 Altissimi Sui Nominis gloriam atque Eccleſiae emolumentum pertingant!

Tam ex more addo indicem ſcriptorum qualicumque data occasione
 in lucem a me editorum:

Diſſertatio Inauguralis Philoſophica; de Cognitione Dei rerumque
 diuinarum Analogica Goettingae 1769.

Diſſer

Dissertatio theologica, Praefide S. R. WALCHII ventilata; de Concordia Rationis et Fidei in describenda Labe Hominis Naturali. Goettingae 1770.

Ei. Dissert. Pars Posterior, pro Loco Adiuncti Fac. Theol. sine Praefide defensa. 1771.

Abriß der Vorlesungen über die Dogmatik.

Nachricht von meinen Vorlesungen über die Practische Theologie. Göttingen bey Dietrich. 1771.

Predigt am Neujahrstage 1772. in der Universitäts-Kirche zu Göttingen gehalten. Ebdem.

Tabelle zum Gebrauch bey dem Vortrage der Practischen Theologie.

Von der Vorbereitung zum Tode. Eine Predigt. London 1774.

Predigt bey der feyerl. Einführung des Hrn. Mag. Wolffs, damaligen Predigers an der St. Marienkirche in der Savoy zu London; jetzigen Predigers bey den Evangelischen Gemeinen zu Aachen, Burgscheid und Vales. 1774.

Dabam in Academia Georgia Augusta ad. XVI. Decemb. MDCCLXXVI.

Hic itaque *Vir Summe Reuerendus*, sex abhinc annis, quum *Adiuncti* Facult. theol. honores ambiret, adfuit ex legum voluntate confectui nostro, et colloquio nobiscum habito monstravit, non ex consuetudine peti, sed iure sibi deberi honorificum THEOLOGIAE DOCTORIS titulum. Quid multa? *Illustre* in hac academia, *Virorum Celeberrimorum Concilium*, GERLINGIVM, olim iterumque nostrum, quum aliquot ante annos religionem publice, e suggestu sacro profiteretur, attenti audire, colere adeo ac diligere solebant. Quam ob causam nullus dubito, fore ut *Magnificus Academiae Prorector*, *Comites Illustrissimi*, *Professores omnium ordinum Clarissimi*, reliquique qui hanc academiam ornant, vna cum innumero

coetu,

coetu, ad audiendum Candidatum doctrina, moribus meritisque clarum, de *divina Christi natura* in ante diem XXVIII Decembr. publice disputaturum, frequentes adsint; quo quidem in illum, nostrumque ordinem benevolentiae documento, diem hunc reddent illustriorem. Atque hoc quidem est, quod nomine *Ordinis mei*, summa animi obseruantia rogo.

P. P. in Academia Georgia-Augusta d. XXVII Decembr.

MDCCLXXVI.

Na 32.
g

vd 18

ULB Halle
005 367 468

3

20.

ORDINIS THEOLOGORVM
IN ACADEMIA GEORGIA AV
H. T. DECANVS ET BRABEV
GOTTFRIED LES
VIRI SVMME REVEREND
CHRISTIANI LVDOVICI
THEOLOGIAE IN ACADEMIA ROSTOCHI
PROFESSORIS DESIGNATI.

INAVGVRALEM DISPVTA

IN A. D. XXVIII DECEME

HABENDAM

INDICIT:

Nonnulla de FILIO HOMINIS

GOETTINGAE
LITTERIS FRIEDR. ANDR. ROS
MDCCLXXVI.

